

Eesti vabäühenduste tegevusvõimekuse uuring: vene töökeelega ühendused võrdluses ja süvitsi ¹

Lühikokkuvõte

Uuringu toimumisaeg:	juuni 2015 – märts 2016
Uuringu teostaja:	Tallinna Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituudi Rahvusvaheliste Sotsiaaluuringute Keskus (http://www.tlu.ee/ytirasi)
Uuringu tellija:	Kodanikuühiskonna Sihtkapital (http://kysk.ee/)

Lühitutvustus

Eesti tänane kodanikuühiskond on mitmekesine, hõlmates arvukalt vabäühendusi, eestkoste- ja katusorganisatsioone ning –võrgustikke. Kodanikuühiskonna kui terviku arengu seisukohast on oluline senine mitmekesisus säilitada ja edasiste sammude planeerimisel arvestada ühtviisi väiksemate ja suuremate, kitsama ja laiema tegevusulatus ja suunitlustega ühenduste toetamise ja arendamisega. On oluline teadvustada, et kõigis valdkondades tegutseb erinevate eesmärkidega ühendusi, seejuures mõistetakse vabäühenduste *tegevusvõimekuse* all just ühenduste suutlikkust endale seatud eesmärke ellu viia. Niisiis ei ole tegevusvõimekus olemuselt standardiseeritav konkreetsete tunnuste tasandil, vaid ühed ja samad näitaja väärtused võivad erinevat tüüpi organisatsioonide puhul tähistada erinevat tulemust.

Eesti vabäühenduste tegevusvõimekuse uuring keskendub viiele teemaderingile: organisatsiooni juhtimine ja struktuur, sh liikmeskonna ja vabatahtlike kaasamisega seonduv; finantssuulikkuse erinevad tahud; koostöö nii teiste ühendustega kui ka teiste sektoritega; vabäühenduste tegevuskeskkond ja ühendustele pakutavad tugiteenused; venekeelsete ühenduste spetsiifiline roll ja mõju Eesti kodanikuühiskonnas. Uuringu tulemused täiendavad senist käsitlust Eesti kodanikeühenduste tegevusvõimekusest, andes ülevaate tegevusvõimekuse näitajatest ja neid mõjutavatest teguritest töökeele lõikes ning võimaldades heita pilku just suutlikumate vene töökeelega ühenduste praktikatele ja eduka toimetuleku teguritele nende esindajate silme läbi.

Uuringu tausta, eesmärke, ülesandeid ja kasutatud metodoloogiat tutvustatakse lähemalt aruande **esimeses peatükis**. Vabäühenduste tegevusvõimekust ja seda mõjutavaid tegureid uuriti kolme tüüpi andmete põhjal. Aruande **teises osas** võrreldakse kodanikualgatuse institutsionaliseerumise küsitlusuuringu (KUAK 2014) andmete põhjal töökeele lõikes vabäühenduste karakteristikuid ja tegevusvõimekuse näitajaid. Selgub, et tegevusvõimekuse osas vene ja eesti töökeelega ühendused

¹ Edaspidi viidata: Nimmerfeldt, G (toim) (2016) *Eesti vabäühenduste tegevusvõimekuse uuring: vene töökeelega ühendused võrdluses ja süvitsi*. Tallinn: Tallinna Ülikool, SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital. <http://www.tlu.ee/et/ytirasi/repositoorium>

süsteemiliselt ei erine, küll aga on eesti ja vene keelt paralleelselt kasutavad ühendused enamike nn „professionaalsuse“ kvantitatiivsete näitajate poolest teistest ühendustest peajagu üle. **Kolmandas peatükis** kajastatakse kodanikuühiskonna valdkonnaga seotud ekspertide hinnanguid erineva töökeelega vabaihenduste tegevusvõimekuse nimetatud aspektidele. Vabakonna valdkonna eksperdid hindavad venekeelsete ühenduste tegevusvõimekust eestikeelsete ühendustega võrreldes valdavalt madalamaks, samas paremaks kui viis või kümme aastat tagasi. **Neljandaks** tuuakse välja rühmaintervjuides osalenud venekeelsete ühenduste tüübid tegevusvaldkondade lõikes, analüüsides nende esindajate kogemusi ühenduse juhtimisest, tegevuste rahastamisest, koostööst erinevate partneritega, kokkupuudetest katusorganisatsioonide ja tugistruktuuri teenustega. Tegusad venekeelsed vabaihendused täidavad edukalt oma rolli, kuid sooviksid olla enam kaasatud Eesti kodanikuühiskonda läbi valdkondlike katusorganisatsioonide, milles nähakse võimalikku alust erineva töökeelega ühenduste sidustamiseks läbi ühise infovälja ja koostööplatvormi loomise.

Nimetatud kolme analüüsietapi tulemustele toetudes on aruande kokkuvõttes toodud välja järeldused ja ettepanekud venekeelsete ühenduste kaasatuse ja panuse suurendamiseks Eesti kodanikuühiskonnas. **Ettepanekute** kohaselt peaksid riiklikud ja kohaliku tasandi institutsioonid tegema jõupingutusi nii infovälja ühtlustamiseks, tugiteenuste paremaks sihistamiseks ja sihtrühma ootustega vastavusse viimiseks kui ka katusorganisatsioonide arendamiseks tõhusaks koostööplatvormiks, mis ühendaks erineva töökeelega vabaihendused Eestis.

Uuringu valmistasid ette ja viisid läbi: Gerli Nimmerfeldt, Tanel Vallimäe, Triin Roosalu, Margarita Kazjulja ja Jüri Petruhhin

Uuringu töörühm tänab südamest kõiki uuringus osalenud eksperte ja ühenduste esindajaid!